

జ్యోతిశ్చక్ర సారాంశము.

కృత్తిక కగ్ని, రోహిణికి బ్రహ్మ, మృగశిరసు చంద్రుడు, ఆర్ద్రశిఖడు, పు
రవసు కదితి, పుష్యమికి గరుడు, ఆశ్లేషకు సర్పములు, మఘకు పితరలు, పూర్వఫల్గు
నికి భగనామకుడు, ఉత్తరకర్కముడు, హస్తకు రవి, చిత్తకు త్వష్ట. స్వాతికి
వాయువు, విశాఖకింద్రాగ్నులు, ఆనూరాధకు మిత్రుడు, జ్యేష్ఠ కింద్రుడు, మూల
కుసురులు, పూర్వాషాఢ కంబువులు, ఉత్తరాషాఢకు విశ్వేదేవతలు, అధిజిత్తునకు
బ్రహ్మ, శ్రవణమునకు విష్ణువు, ధనిష్ఠకు వసువులు, శతభిషమునకు వరుణుడు,
పూర్వాభాద్ర కజపతము, ఉత్తరాభాద్రకహిర్భుధ్నుడు, రేవతికి పూష, ఆశ్విని కశ్వి
నులు, భరణికి యముడు, ఇల్లు నక్షత్రాధిపతులు వీరి నామములా నక్షత్రములకు
జెలును.

ప్రతిపన్నవమి తిథులను బ్రహ్మణి పూర్వదిశనుండును. ద్వితీయా దశములను
ఉత్తరమందు మాహేశ్వరి, తృతీయేకాదశుల నాజ్ఞేయమున కొమారి, చతుర్థి ద్వాద
శులను నైఋతియందు నారాయణి, పంచమీ త్రయోదశులను దక్షిణమున వారాహి,
షష్ఠి చతుర్దశులను పశ్చిమముం దింద్రాణి, సప్తమీ పూర్ణిమలను వాయుకోణముందు
చాముండ ఆయాయి దేవతలకు సంముఖులుగ గమనము యోగ్యము.

అశ్వనవనూరాధా రేవతీమృగ శిర్షా మూలా పునర్వసు జ్యేష్ఠా పుష్య హస్తా
చక్షత్రములు ప్రయాణయోగ్యములు. హస్తాదిపంచక ముత్తరత్రయ మశ్వనీ రోహిణీ
పుష్య ధనిష్ఠా పునర్వసులు వస్త్రధారణయోగ్యములు. కృత్తికాభరణ్యాశ్రేషా
మూలా విశాఖా పూర్వత్రయములధో ముఖనక్షత్రములు వీటియందు వాపీకూపతటాక
తృణచ్ఛేదన దేవాగార నిధానఖనన గణిత జ్యోతిషారంభ ధనసంగ్రహ బిలప్రవేశ
ములు చేయదగును.

రేవత్యశ్వని చిత్రా స్వాతీ హస్తా పునర్వసునూరాధా మృగశిర్ష జ్యేష్ఠా నక్ష
త్రములు పార్శ్వముఖములు వీటియందు గజోష్ఠి మేష వృషభ మహిష శిక్షులును
వీజావాపన గమనాగమన చక్రయంత్ర గజరథారోహణములు నింక పార్శ్వము
ందు జేయదగిన గర్భలన్నిటికిని యోగ్యములు.

రోహిణ్యార్ద్రా ధనిష్ఠాత్తర త్రయశతతారా శ్రవణములార్ధ్వముఖనక్షత్రములు
వీటియందు రాజ్యాభిషేకమును పట్టబంధమును ఉర్ధ్వముఖముగ నెత్తదగిన కార్య
ములన్నియును జేయదగును.

చతుర్థి, షష్ఠి, అష్టమి, నవమి, అమావాస్య, పూర్ణిమ, ద్వాదశి, చతుర్దశి
యీతిధుల శుభప్రదములు.

పాడ్యమీ శుక్రవారము, విదియా సోమవారము, తదియా మంగళవారము,
చవితి శనివారము, పంచమీ గురువారము, షష్ఠి కుజశుక్రవారములు, సప్తమీ బుధ
వారము, అష్టమీ కుజభానువారములు, నవమీ సోమశనివారములు, దశమీ గురు
వారము, ఏకాదశి గురు శుక్రవారములు, ద్వాదశి బుధవారము, త్రయోదశి కుజశుక్ర
వారములు, చతుర్దశి భానువారము, పూర్ణిమా అమావాస్య గురువారము ఈ చెప్పిన
ప్రకారము తిథివారములు గలసిన శుభకరము.

అదివారము ద్వాదశి, సోమవార మేకాదశి, కుజవారము దశమి, బుధవారము
నవమి, గురువార మష్టమి, శుక్రవారము సప్తమి, శనివారము షష్ఠియు నిట్లు గలసిన
దగ్ధయోగమగును. దీనియందు గమనాదులు వర్జింపవలయును. పాడ్యమి, నవమి,
చతుర్దశి, అష్టమియు నీతిధులు బుధవారముతో గూడిన ప్రయాణము కూడదు.

షష్ఠియందు మేషకర్కటకములు, అష్టమియందు కన్యామిథునములు, చవితి
యందు వృషభమంథములు, ద్వాదశియందు మకర తులలు, దశమియందు వృశ్చిక
సింహములు, చతుర్దశి కేకాదశులయందు ధనుర్మీనములు బీజావాపనమున కనికూల
ములుకావు.

విశాఖాత్రితయము లాదివారమందు, పూర్వాషాఢాత్రయము సోమవారమందు,
ధనిష్ఠాత్రయము కుజవారమందు, రేవతీత్రయము బుధవారమందు, ఉత్తరాఫల్గుణీత్ర
యము గురువారమందు, గోహిణీత్రయము శుక్రవారమందు, పుష్యత్రయము శనివార
మందిట్లు గూడిన సుత్పాతయోగములివి మృత్యురోగ కరములు.

మూలార్కవారములు, శ్రవణేందువారములు, పూర్వాభాద్రోతరా కుజవా
రములు, కృత్తికా బుధవారములు, ఆర్ద్రా పునర్వసు గురువారములు, పూర్వఫల్గుణి
శుక్రవారములు, స్వాతి శనివారములు గూడిన అమృతయోగములు సర్వకార్య శుభ
ప్రదములు.

విష్కంభమంచైదు గడియలు, సూలమందేడు గడియలు, గండాతిగండముల
యందాఱు, వ్యాఖాత వజ్ర వ్యతీపాత పరిఘ వైధృతులయందు తొమ్మిది. ఈ గడి
యలు సర్వకర్మములయందును వర్జింపవలయును.

హస్తయు ఆదివారమును పుష్యమి గురువారము అనూరాధయు బుధవారమును రోహిణి శనివారమును జ్యేష్ఠాబుధ సోమవారములు రేవతీశుక్రవారము జ్యేష్ఠా కృత్తికలు మంగళవారము లిట్లు గలసిన యోగము సకలదోషముల నశింపజేయును.

శుక్రవారమున భరణి, సోమవారమున చిత్త, కుజవారమున శుక్రరాషాఢ, బుధవారమున ధనిష్ఠ, గురువారమున శతతార, శుక్రవారమున రోహిణి, శనివారమున రేవతి ఇవి విషయోగములు.

పుష్య, పునర్వసు, రేవతి, చిత్తా, శ్రవణ, ధనిష్ఠా, మృగాశిర్విని, హస్తా, శతతారలయందు బాతకర్మను జేయదగును. విశాఖాత్త రాత్రయమఘూర్ధ్వా భరణ్యా క్షేపకృత్తికలయందున ప్రస్థానమొనర్చిన మరణమగును.

రవికి మేషము, చంద్రునకు వృషభము, కుజునకు మకరము, బుధునకు కన్య, గురునకు కర్కటము, శుక్రునకు మీనము, శనికి తుల, ఇవి యుచ్చస్థానము లగుచున్నవి. విషేషము నీచస్థలమని తెలియదగును.

సింహమునకు రవి, కర్కటమునకు చంద్రుడు, మేషవృశ్చికముల కంగారకుడు, కన్యామిథునములకు బుధుడు, ధనుర్మీనములకు గురుడు, తులా వృషభములకు శుక్రుడు, మకరకుంభములకు శనియు, నధిపతులగుచున్నారు. రాహువును కన్య, కేతువునకు మిథునమును, గృహములని తెలియదగును.

లేడి, పాము, కోతి, పిల్లి, శ్వానము, సూకరము, పక్షులు, ముంగి, యలుక ఇవి కుడివైపు నడచిన యాత్రయందు శుభమగును.

తూర్పుదిక్కున బల్లియరచిన మహాఫలము. ఆగ్నేయమున మోహసంతాపములు, యామ్యమున రోగము, నిఘులియందు కలహము, పశ్చిమమున మృష్టాన్నప్రాప్తి, వాయవ్యమున భోజనసుఖము, ఉత్తరమున కలహనాశనము, ఈశాన్యమున మరణము.

నక్క, లొట్టిపిట్ట, గాడిద, యాత్రయందివి యడమకేగిన శుభమగును.

బ్రాహ్మణ కన్యక, శవము, శంఖభేరీధ్వనులు, మృత్తిక, వారాంగన, పూర్ణ

కుంభములు ఇవి యాత్రయందగవడిన శుభమగును.

ప్రత్తి యాషధమును, నూనె, చొట్టవాడు, బొగ్గులు, పాము, తల విరియబోసి కొనినవాడు, ఎఱ్ఱిని పువ్వులను ధరించినవాడు, దిగంబరుడు, ప్రయాణమందగపడిన యశుభమగును.

కృత్తికాదిగ నేడు నక్షత్రములు ప్రాగ్ని శకుంభ మఘాదిసప్తర్షములు, దక్షిణదిశకును, అనూరాధాదిసప్త తారకములు పశ్చిమమునకును, ధనిష్ఠాదిసప్తకము తరమునకును ప్రయాణమొనర్చిన శుభమొసంగును.

అశ్వినీ, రేవతీ, చిత్రా, ధనిష్ఠ అలంకార ధారణమునకును ప్రశస్తము. మృగశీరా, చిత్ర, పుష్య, మూల, హస్తా, నక్షత్రములు కన్యాప్రదాన యాత్రాప్రతిష్ఠా కర్మలయందు శ్రేష్ఠములు.

జన్మమున ద్వితియ్యమునను శుక్రచంద్రులు, చంద్రశుక్రగురులు తృతీయరాశిని, కుజశని చంద్రార్క బుధులు చతుర్థమందు, శుక్రగురులు చంద్రకేతువులును పంచమమందు, శని, రవి, చంద్ర, కుజులు, షష్ఠమమందు, గురుచంద్రులు సప్తమమందు, బుధశుక్ర లష్టమమందు, గురుడు నవమమందు, రవి శని చంద్రులు దశమమందు, ఏకాదశమందన్ని గ్రహములును, బుధ శుక్రులు ద్వాదశమందిట్లుండిన శుభమిత్తురు.

సింహముతో మకరము, కన్యతో మేషము, తులతో మీనము, కుంభముతో కర్కటకము, ధనస్సుతో వృషభము, మేషముతో వృశ్చికము యీ షష్ఠాష్టకములు ప్రీతినిచ్చును. సందియములేదు.

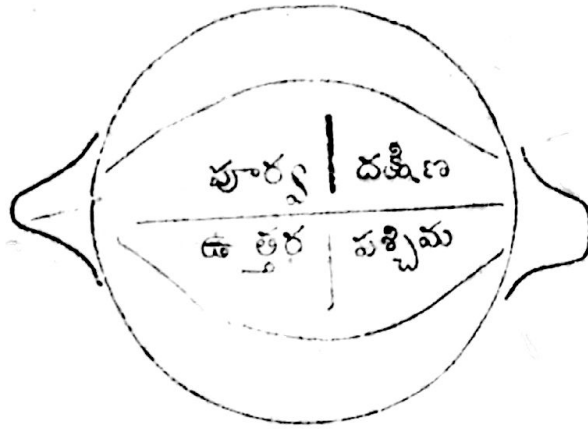
అభిషేకమగ్ని కార్యమును భానువారమందు త్తమము. సోమవారమం దశ్వాశోహణము, గృహప్రవేశము, సేనాపత్యము, యుద్ధము, చార్యము, శస్త్రాభ్యాసము, కుజవారమందు, సిద్ధి కార్యము, మంత్రము, యాత్ర, బుధవారమందు, పఠనము, దేవపూజారంభము, వస్త్రాద్యాభరణము, గురువారమందు, కన్యాదానము, గజాశోహణము, స్త్రీసమయము, శుక్రవారమందు, స్థాప్యము, గృహప్రవేశము, గజబంధము ముఖ్యములు, శనివారమందు దూష్యములు.

ఉత్తరాయణమందు శుక్లపక్షములో. పగటిప్రమాణము తొమ్మిదిభాగము లొనర్చి ౧-౩-౫-౭-౯ యీ బేసిభాగములు పుణ్యనక్షత్రసంజ్ఞికములు, సకలశుభ కార్యములకును యోగ్యములు. ౨-౪-౬-౮-౧౦ యీ సరిభాగముల శ్లీల సంజ్ఞికము లివి శుభకార్యముల కర్హములుకావు.

కొందరు కృత్తికాది విశాఖాంతమువరకు దేవనక్షత్రములనియు, పుణ్యాహములనియును, బల్కుదురు.

ఐహికా ముష్మికములను గోరువారు స్వాతీనక్షత్రమందు కన్యాదానమును జేసిన యాకన్నియ భర్తకతిప్రియురాలై మరల పుట్టినింటికి రాదలంచెడు. ఉత్తరాషాఢాచరమభాగమును శ్రవణ పూర్వభాగమును, గలసి యభిజిన్నక్షత్ర మగును. దీనియందు దేవతలగురులతో దలపడి జయించిరి. గావున యభిజిన్నక్షత్రమున యుద్ధయాత్రజేసిన యజేయులగు వారినైన జయింతురు.

బ్రహ్మ పశువులను రేవతీనక్షత్రమందును సృజించెను. గాన పశుసంగ్రహము రేవతీ నక్షత్రమున జేసిన యభివృద్ధి నొందును.

శ్లో॥ భూవృత్తపాదే పూర్వస్యాం । యవకోటిస్తువిశృతా ।
భద్రాశ్వవక్షేనగర్భి । స్వర్ణప్రాకారతోరణా । యామ్యామాంభారతే
వక్షేలంకాతన్వన్మహాపురీ । పశ్చిమేకేతు మాలాఖ్యారోమకాఖ్య ప్రతి
ష్ఠితా । ఉత్తరస్థపురీనామ కురువక్షేప్రతిష్ఠితా ।

సూర్యగమనము.

• భూమి గుండ్రమై వలయాకారముగా నుండునని చెప్పవలెను. కావుననే దానికి భూగోళమని పేరు. సూర్యమండల మనుటయు మీకు తెలుసును. మండల మనఁగా గోళము. అనఁగా వర్తులమై గుండ్రముగా నుండునది యని యర్థము. సూర్యుడు భూమికిని భూమియందుండు వారలకును చిన్నగోళముగాఁ గానఁబడుచున్నను, భూగోళముకన్న సూర్యగోళము మెన్నోరెట్లు పెద్దదని జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టియున్నారు. ఈ భూమి ఒక బంతివలెనున్నది. ఇది సదా దొర్లుచు పోయి సూర్యుని చుట్టును తిరుగుచుండును. అది యొక సారి దొర్లుసరికి అటువది గడియలు పట్టును. అటుల మూడువందలయలువది అయిదుసార్లును (అనఁగా) ఒకటనాల్గవవంతును దొర్లఁగా నొక్కసారి సూర్యమండలము చుట్టును తిరుగును. ఇట్లు తిరుగుకాలము 365 దినముల 15 గడియ లగును. దీనికే అనఁగా భూగోళము సూర్యగోళముచుట్టును తిరిగి వచ్చుకాలమునకే సంవత్సరమని పేరు. భూమి తనపై తాను ఒక్కసారి దొర్లుతావునుండి ఒకగీత గీసితిమని భావింపుము. అటులనే ప్రతిసారియు తిరుగుతావున నొకగీత గీయుచుండిన భూమి చుట్టు సూర్యుడుయొక సారి తిరిగివచ్చుసరికి మున్నూట అటువదిగీత లేర్పడును. ఈగీతలన్నియు సూర్యుని చుట్టును సమదూరమున నుండును. వాని చివరలకుతగులునట్లు సూర్యుని చుట్టును ఒకగీత గీసిన ఒకవలయ మేర్పడును. దానికే కాలచక్రమందురు. ఈ కాలచక్రముననున్న 360 గీతలకే భాగములు లేక డిగ్రీలందురు. ఈ 360 డిగ్రీలను పండ్రెండు భాగములొనర్చిన పండ్రెండురాసు లగును. ఒక్కొక్కరాశికి 30 డిగ్రీలు. సూర్యుడు చుట్టు తిరుగునప్పుడు భూమిపై తాను ముప్పదిసార్లు దొర్లఁగా ముప్పది డిగ్రీలను దాటును. ఇందువలననే సూర్యుడు ఒకరాశియందు ముప్పదిదినములుండునని చెప్పవలెను.

శనిదృష్టి.

అనంతరము గిరిజ ఈశ్వరుని జూచి “ఓ స్వామీ! శనిదృష్టి క్రూరమైనదని సెలవిచ్చిరి. అది యెవరినెట్లు బాధించినదో సెలవియ్యవలయును.” అని యడుగఁగా సదాశివుఁడిట్లు ఆమెతోఁ జెప్పెను. “ఓసఖీ! వినుము. ఆదిత్యునికి ఛాయాదేవియందు జనన మొందినబాలునికి శనై శ్చరుఁడని పేరు. అది యతనికి స్థానము. ఏలయన, నతఁడు అతిమందముగా నడచును. తనతండ్రి ముప్పది దినములలో నడచు కాలచక్రమునందలి ఒకరాశిని ముప్పదిమాసములలోను, దివాకరుఁడు ఒకసంవత్సరమున తిరిగివచ్చు పండ్రెండురాసులను ముప్పదివత్సరములలోను శనై శ్చరుఁడు వాటంగలుగును.” అనఁగా విని పార్వతి యిట్లు ప్రశ్న చేసెను. “నాథా! ఏమి అట్లు సెలవిచ్చుచున్నారు? సూర్యుఁడు ఒక్కదినముననే పండ్రెండు రాసులను సంచరించు ననియు, ఆకాలమే దిన మనఁబడుననియు చెప్పుదురే? మీరు సెలవిచ్చునది వింతగాఁబడున్నది. దానిని వివరముగాఁ జెప్పి నాసంశయమును దీర్చుఁడు.” అని యడుగఁగా ఈశ్వరుఁడిట్లు చెప్పచున్నాఁడు.

గ్రహగమనము.

సూర్యుఁడు నడుమను వానిచుట్టును ఇతర గ్రహములును ఉండును. సూర్యుఁడు అశ్వినీ ౧-౨-౩-౪ భరణి ౧-౨-౩-౪ కృత్తిక ౧-౨-౩-౪ క్రమముగా సంచరించుచుండుటచే ముప్పదిదినములను ఒకరాశిగా గణించి అతఁడొక రాశియందు ఒకమాస ముండునని చెప్పిరి. ఈ రాసు లేవనగా (1) మేషము, (2) వృషభము, (3) మిథునము, (4) కర్కాటకము, (5) సింహము, (6) కన్య, (7) తుల, (8) వృశ్చికము, (9) ధనస్సు, (10) మకరము, (11) కుంభము, (12) మీనము. ఆయా రాసులయందు సూర్యుడు తిరుగుచుండును. అప్పుడు శీతోష్ణస్థితిలు మాలుచుండును. వానివలన ఋతు, కాలభేదములు కలుగుచుండును. ఇట్లులే వసంతము, గ్రీష్మము, వర్షము, శరత్తు, హేమంతయు, శిశిర మను ఋతువులారును, ఎండాకాలము, వానకాలము, శీతకాలమును, కాలత్రయమును ఏర్పడుచున్నవి.

సూర్యుని తేజము వానిచుట్టుకండు గ్రహములపైని ప్రసరింపుచుండును. మన మొక లాంతరులో దీపముంచినపుడు దానిచుట్టునున్న పదార్థములపై వెలుతురు పడునట్లే అని భావింపవలెను. పైని చెప్పఁబడిన గ్రహము లన్నిటిలో శుక్రుఁడు

మనమున్న భూమికి సమీపమున నుండుటచే అతని వెలుతురు మనకు హెచ్చుగా కనఁబడుచున్నది. బృహస్పతి పెద్దగ్రహమగుటచే దాని వెలుతురును ఎక్కువగా కనఁబడుచున్నది. ఈ గ్రహమున్నియు కాలచక్రమున భూమివలె తిరుగుచుండును. అటుల సంచరించునపుడు చంద్రుఁడు సూర్యునకు ఒక లక్షయోజనముల దూరమున నుండుటచే ఆకాలచక్రమును ఒకమాసములో తిరిగివచ్చును. కావున ఒక్కొక్కరాశియందు రెండురోజులన్నర యుండును. ఇతఁడు తనకిరణములద్వారా అమృతమును వెదచల్లుచుండును. శుక్రబుధులు నెలకొక రాశిని సంచరింపుచుందురు. అంగారకుఁడు ఒకటిన్నర నెలకు ఒక్కరాశిని సంచరించును. బృహస్పతి సంవత్సరమున కొకరాశియందును, శని రెండున్నర సంవత్సరముల కొక రాశియందును సంచరింపుచుందురు. రాహువు కేతులనవారు రాక్షస గ్రహములగుటచే వేముకకు వక్రగతిగా నడచుచుందురు. వీరిగమన వేగములు భేదించి యుండుటకు వాఠిస్వభావములే గాక, వారు సూర్యుని నుండియున్న దూరమును బట్టియు హెచ్చుతక్కువలుగా నుండును.

శని గురుకులవాసము చేయుట.

ఛాయాదేవియందు సూర్యునికి జన్మించిన శని క్రమక్రమముగాఁ బైరికి బాల్యావస్థయందుఁగా ఒకనాడతఁడు తండ్రివద్దకుఁబోయి నమస్కరించి యిట్లు విన్నవించెను. నాన్న గారూ! విద్యాభ్యాసము చేయవలెనని నాకు కోరిక కలదు. విద్యలన్నిటిలో బ్రహ్మవిద్యగదా శ్రేష్ఠము. దానిని నాకు బోధింపఁగలవా రెవరో నెలవిండు. అనఁగా విని అదిత్యుఁడు పుత్తునిఁజూచి యిట్లు చెప్పెను. “కుమారా! విద్యలకు గురువు బృహస్పతి. ఆయన యిప్పుడు వాచస్పతి యనుపేర భూలోకమున అవతరించి నర్మదానదీతీరమునం దొక గ్రామమున పెక్కు విద్యార్థులకు అన్నవస్త్రము లొసంగుచు తనయింట నుంచికొని విద్య గలపుచున్నారు. ఆయన బ్రాహ్మణులకు తప్ప బ్రహ్మవిద్య నేర్పడు. కావున నీవు విప్రబాలుని రూపమునఁ బోయి విద్యాభ్యాసమును జేయుము.” అని చెప్పఁగా శని శ్చరుఁడు “మంచిది అటులనే చేయుదును.” అని బ్రాహ్మణరూపమును ధరించి భారతవర్షమునకుఁజని నర్మదాతీరముననున్న గ్రామమును జేరి వాచస్పతిగ్రహమును తెలిసికొని కొందరువిద్యార్థులతోఁ గలసిపోయి వాచస్పతిని దర్శించి ఆయనతో నిట్లు సంభాషించెను.

శని—గురువర్యా! నమస్కారము.

వాచస్పతి—దీర్ఘాయుష్మాన్ భవ! అబ్బాయీ! నీవెవరు?

శని—అయ్యా! నేనొక విద్యార్థిని.

వాచ—నీవంశ మెద్ది?

శని—స్వామి! నేను కపిలమహర్షి సంతతివాడను. మీవద్ద కొంతకాలముండి విద్య నేర్చుకొన వచ్చితిని.

వాచ—సరే! నీకేమి విద్యకావలెను?

శని—గురుత్తమా! విద్యలలో శ్రేష్ఠమగునది బ్రహ్మవిద్యకదా! దానినే యభ్యసించఁ దలఁచితిని.

వాచ—మంచిది. అటులనే చేయుము. నీకేవిద్య కావలెనన్న నదియే నేర్పదను. నీయిష్టానుసారము నాగృహమున నుండి నేర్చుకొనుము.

శని—చిత్తము.

అని తనయింట నుంచికొని వాచస్పతి ఆ బాలునికి బ్రహ్మవిద్య నేర్పుచుండెను. ఇట్లుండ స్వల్పకాలములో నాబాలుఁడు విద్య నభ్యసించి విద్యార్థులందఱిలో శ్రేష్ఠుఁడగుటఁజూచి గురువు మిగులసంతసించి “అబ్బాయీ! తంత్రశాస్త్రమును నేర్చుకొనుము.” అనఁగా శనైశ్చరుఁడు అంగీకరించి దానినిగూడ స్వల్పకాలమున పూర్తిగా గ్రహించెను అందుకు గురువు మిగుల సంతోషించి శిష్యునితో నిట్లనెను;

గురువు—అబ్బాయీ! నీవు అన్ని విద్యలయందును పరిపూర్ణుఁడవై తివి. నీబుద్ధికి మిగుల మెచ్చితిని. ఇక నీవు నీయిల్లుచేరి సుఖింపుము.

శని—గురువర్యా! మీరు నాయందు దయయుంచి నాకు ఎల్ల విద్యలను శ్రద్ధతో నేర్పితిరి. మీకు గురుదక్షిణ సమర్పింపవలెనని యున్నది. కాని నావద్ద తగినంత ధనములేదు. పదునాల్గు భువనములిచ్చినను విద్యకుఁదగిన విలువకానేరదు. గురుదక్షిణ యొసంగకున్న విద్య నిష్ఫలమగును. గురుశిక్షాప చేయుచునైనను, విశేష ధనమిచ్చియైనను లేకున్న మఱియొకవిద్య నిచ్చియైనను విద్యను గ్రహింపవలెను. అటులఁగాకున్న అది నిరర్థకమగును. కావుననే మీపాదసేవ యొనర్చుచుంటిని. విద్యాభ్యాసమునకు దక్షిణయే మూలము. అది లేకున్న విద్య నిష్ఫలమగును. కావున నాయందు కరుణించి నాశక్తి సామర్థ్యములకబట్టి గురుదక్షిణ కోరుఁడు. “అని వినయ పూర్వకముగా నవస్కరించి యెదుట నిల్చెను.

గురువు—ఓవత్సా! నాకు దక్షిణ యవసరము లేదు. నీవచ నామృతధారలవలన నాహృదయము తృప్తిబొందినది. చాల సంతోషించితిని. నీవు కపట వేషమున వచ్చినట్లు కానబడుచున్నావు. నీ వెవరో వినఁగానే నమ్మకము కలుగునట్లు చెప్పము.

శని—ఓగురుదేవా! వినుఁడు, నేను ఛాయాదేవియందు సూర్యునికి జన్మించిన పుత్రుడను. నావేర శనైర్పురుండందురు. మా తండ్రియగు సూర్యుని యాదేశమున మాటువేషమున వచ్చి మీవద్ద సమస్తవిద్యల నభ్యసించి కృతార్థుడనైతిని. తమయాశీర్వాదము బొంది నిజగృహము జేరెదను. సెలవిండు.

వాచ—(అమాటలు వినినంతమాత్రమున భయవిహ్వలుడై శరీరము పులకాంకురములతో నిండు) ఓవత్సా! నీవు మహాబుద్ధిశాలివి. నీపరాక్రమము లోకాతీతమైనది. నిన్నుఁ జూచుటవలనఁ గృతార్థుడనైతిని. నీవు నాతోఁజెప్పిన ప్రకారము నాకు గురుదక్షిణ నిచ్చుటను నీకిష్టమున్న దానిని నే నిష్పడడిగెదను. నాకు దయతో నిష్కామ నే నెన్నిదినములవఱకు ఈ దేహమును ధరించి యీ లోకమున నుండునో, అంతకాలము నీకూరదృష్టి నాపైఁబడనీక యుండుము. ఇదే గురుదక్షిణ.

శని—గురువర్యా! అసాశ్యమును గోరితిరి. ఆ బ్రహ్మ మడుట వ్రాసిన వ్రాలు తప్పింప నెవరికి శక్యమగును. ఐనను తమయందు నాకుఁగల గౌరవమును నిలుపవలెను. కాన మనవిచేయుచున్నాను వినుండు. మీ జీవితకాలమున నెప్పుడైన నొకసారి నాకోపదృష్టి మీపైఁ బడకమానదు. అప్పుడు మీరు గొప్ప యాపదలో మునిగి తేలుదురు. ఇందుకు సందేహము లేదు. నమ్మడు. ఇదిగో! నా సమస్కారము లంగీకరించి సెల వొసంగుఁడు. పోయివచ్చెదను.

అని గురువుతో మనవిచేసి ఆయనవలన నాశీర్వదింపఁబడి శని తనయింటికి బోయి తండ్రికి నమస్కరింపఁగా దివాకరుఁడు పుత్రునిఁజూచి యానందించెను.

బృహస్పతి శనిదృష్టికి భయపడుట.

అనంతరము బృహస్పతి శనిచెప్పిన మాటలు తలంచుకొనుచు భీతినొంది ఆతని దృష్టి తనపై నెప్పుడు పడునో యని తన జాతకమును గుణింపుచుండెను. కాని ఆసమయమును నిశ్చయింపఁ జాలక తన శిష్యులలో కొందరిని చేరఁజిలిచి లెక్కచూడు మనెను. వారును తాము వశీభవించి ఆదినమును నిశ్చయించిరి. ఏమి యాపద కలుగునో అది యెటుల తప్పనో యని గురుఁడు తపించుచు శ్రీహరిని సర్వకాలముల యందు నిండుభక్తితో ధ్యానింపుచుండెను. అంతట నొకనాఁడాదిన

మానవుడు కాక గురుడైనా మామూలు ప్రకారము ఉపకాలమున లేచి
 పొన్నసంధ్యాది నిత్యకర్మలకు దీర్చుకొని ఏకాగ్రచిత్తముతో శ్రీహరినిట్లు ప్రార్థిం
 చెను. “ఓహరి! నిరాకారా! నిరంజనా! చిన్మయాకారా! చిదానందస్వరూపా!
 ఆపదుద్ధారకా! దీనరక్షకా! దీనశరణ్యా! భక్తబాంధవా! దయామయా! నిత్యా!
 సనాతనా! భవభయనివారకా! కమలలోచనా! శ్రీహరి! నన్నీ దినమున సర్వవి
 పత్తులకుండి కాపాడి రక్షింపుము. నీవుతప్ప మఱి వేరురక్షకు లేవరు? ఓపరమా
 త్మా! నీవే యాత్మరూపమున సకలప్రాణులయందున్నావు. సృష్టిస్థితిలయములకు
 నీవే కర్తవు. నీకన్న పరులేవరు? నా భక్తి పూర్వకప్రణామముల నంగీకరించి
 ఆపత్సముద్రమునఁ బడఁన్న నన్న దయతోఁగాపాడి రక్షింపుము, రక్షింపుము.”
 అని ప్రార్థించి పూలసజ్జచేబట్టి, ఇల్లు బయలుదేలి, కొంతదూరమున నున్న యుద్యా
 వనముఁ జేరెను. సమస్తపరిమళ పుష్పములతో నిండియున్న యాపూఁదోట కోయి
 లల కుహు కుహునాదంబులతో నిండియుండెను. తుమ్మెదలు, ఝంకారములు
 చేయుచు నొకపుష్పమునుండి వేఱొందు పుష్పమున కెగురుచుండెను. మయూర
 ములు క్రేంకారవంబు లొనర్చుచు అచ్చటచ్చట నాడుచుండెను. వృక్షములపై
 నుండి శుక పికశారికాదులు మధురరుతములఁ జేయుచుండెను. దాని నడుమఁన్న
 దివ్యసరోవరంబున కలువలు, తామరలుపూచి యుండెను. ఆతోటయందలి వృక్ష
 ములన్నియు ఫలపుష్పములతో నిండి బహురమ్యముగా నుండెను. దానిని జూచి
 గురుడానందించి పూలసజ్జ నొకచోటఁబడి పుష్పములకుకోసి యందు వేయు
 చుండెను.

శని బృహస్పతిని రక్షించుటకు గురించి ప్రమోధూత సంవత్సరము నందు
 ప్రకటింపబడును.

సూర్యచంద్రనాడి ఫలములు.

నాశిక కుడిరంధ్రమునుండి వచ్చుగాలి సూర్యనాడి ఎడమరంధ్రమునుండి
 వచ్చుగాలి చంద్రనాడి యీనాడి 2 ఘంటలఁక సారి మార్పుచెందును. ఆదివారము,
 మంగళవారము, గురువారం, శనివారం, సూర్యునిదినములు. సోమవారం, బుధవా
 రం, శుక్రవారం, చంద్రునిదినములు. సూర్యోదయమున నిద్రలేమిసర్కి ఆయావార
 ములయందు ఆయానాడులు నడచినచో యెట్టి ఆటంకంబులును కలుగక అన్నిప
 నులూ అనుకూలమగును, అట్లు ఆరోజులలో ఆనాడిసంచరించని ఎడల దేహాయా
 సం కలహం, కార్యవిఘ్నం అకాలభోజనం, కోపం కలుగును.

ఇందులకు ఉపశాంతి.

సూర్యుని దినమునందు చంద్రనాడిఆడిన తూర్పు లేక ఉత్తరంగా ఎడమపా
 దముంచియు, చంద్రునిదినమునందు సూర్యనాడిఆడిన, దక్షిణం పశ్చిమముగా గాని
 కుడిపాదముంచి ముందుకు 3 అడుగులు నడవవలయును.

(1) వ్యాపారము, గర్భాధానము, మంగళస్నానము, భీతి, అపజయము, యుద్ధము, వాక్యములు, భోజనము, బాధ, వీటికి సూర్యనాడి అడుగుపుడు కుడిపాదముమందుయించి నడువవలయును.

(2) వినాహం, చేతున్నటు, ప్రయాణం, నగలుధరించుట గృహారంభం, తోటపాడులు, వీటికి చంద్రనాడిమేలు ఎడమపాదం ముందువేసి వెళ్లవలెను.

స్వర పరీక్ష.

సంవత్సరాదియందు ప్రతిమానవుండును, సూర్యోదయమునకు పూర్వమున నిద్రమేల్కొంచి స్వరపరీక్షను జేయవలయును. సంవత్సరాది మొదలు 3 దినములును చంద్రనాడీ సంచారము ప్రతిమానవునికిని జరుగుచుండవలయును. ఆదినత్రయమధ్యమున యేదినమున చంద్రనాడీ సంచారము సంభవింపదో సంవత్సరాది మొదలు నాలుగుమాసములవరకు మానవునకు అశుభంబులును, కష్టములును తటస్థించును. మూడుదినంబులును చంద్రనాడీ సంచారముగలుగువానికి అసంవత్సరము సుఖ, శుభ, విశ్వర్యసమృద్ధిగలుగును. చవిలియందు వారస్వరములేకున్న బంధుమిత్రవిరోధం పంచమియందు వారస్వరములేకున్న ముఖ్యమైనబంధువునకు భయం, షష్ఠియందు వారస్వరము లేకున్న దేశమునువిడుచును. సప్తమియందు వారస్వరములేకున్న నిశేషనల్ల. అష్టమిని వారస్వరము లేకున్న సంవత్సరంలోగా మరణమును పొందును.

—: సర్వకార్యానుకూల భార్గవహారల టెబిల్ :—

పగలు ఆ 7 - 9 - 11 - 2 - 4	రాత్రి 6 - 9 - 11 - 1 - 4
సో 6 - 8 - 11 - 1 - 3 - 5	6 - 8 - 10 - 1 - 5
మ 8 - 10 - 12 - 3 - 5	7 - 10 - 12 - 2 - 5
బు 7 - 9 - 12 - 2 - 4	7 - 9 - 11 - 2 - 4
గు 6 - 9 - 11 - 1 - 4	6 - 8 - 11 - 1 - 3
శు 6 - 8 - 10 - 1 - 5	8 - 10 - 12 - 3 - 5
శ 7 - 10 - 12 - 2 - 5	7 - 9 - 12 - 2 - 4

యిందుచూపిన ఘంటలుకొట్టి వపిమ్మట ఒకగంటలోగా సమస్తకార్యములు రాహుకాలమందైనను శుభముగా కార్యానుకూలమగును.

ప్రయాణకాస్తుభయోగః.

అదివారము తననీడ 11 అడుగులు ఎండలో పారునప్పుడును సోమ॥ 4 స్వర అడుగులు. మం॥ 9 అడుగులు బుధ॥ 8 అడుగులు గురు॥ 7 అడుగులు శుక్ర-శని॥ 4 స్వర అడుగులు నీడ పారునప్పుడు ప్రయాణముచేసిన సర్వకార్యములు సఫలమగును. ఆయాకాలములయందు పంచాంగ శుద్ధియు, ఖచరదోషము పాటింపనక్కరలేదని గర్గమహాముని చెప్పెను.

తారాబలచక్రము నిత్యనక్షత్రములు.

జన్మనామనక్షత్రములు.	మ	భ	కృ	ర	మృ	ఆ	పు	త	ఆ
మా	పూ	తూ	ఉ	శ్ర	ధ	శ	పూ	తూ	ఉ
ఆ	౦	౧	౩	౪	౫	౬	౭	౮	౯
పూ	౯	౦	౧	౩	౪	౫	౬	౭	౮
తూ	౮	౯	౦	౧	౩	౪	౫	౬	౭
ఉ	౭	౮	౯	౦	౧	౩	౪	౫	౬
శ్ర	౬	౭	౮	౯	౦	౧	౩	౪	౫
ధ	౫	౬	౭	౮	౯	౦	౧	౩	౪
పూ	౪	౫	౬	౮	౯	౦	౧	౩	౪
తూ	౩	౪	౫	౬	౮	౯	౦	౧	౩
ఉ	౨	౩	౪	౫	౬	౮	౯	౦	౧

౦ జన్మతార, ౧ సంవత్సర, ౩ ద్విపత్తార, ౪ త్రేమతార,
 ౫ పృథ్వీకార, ౬ సాధనతార, ౭ నైధనతార, ౮ మిత్రతార,
 ౯ పరమమైత్రీతార,

నెల.	తేది	ఉ	అ	నెల.	తేది	ఉ	అ
ఏప్రిల్	౧౦	గ	గ	మే	౧౦	గ	గ
	౨౦	గ	గ		౨౦	గ	గ
	౩౦	గ	గ		౩౦	గ	గ
మే	౧౦	గ	గ	జూన్	౧౦	గ	గ
	౨౦	గ	గ		౨౦	గ	గ
	౩౦	గ	గ		౩౦	గ	గ
జూన్	౧౦	గ	గ	జూలై	౧౦	గ	గ
	౨౦	గ	గ		౨౦	గ	గ
	౩౦	గ	గ		౩౦	గ	గ
జూలై	౧౦	గ	గ	ఆగష్టు	౧౦	గ	గ
	౨౦	గ	గ		౨౦	గ	గ
	౩౦	గ	గ		౩౦	గ	గ
ఆగష్టు	౧౦	గ	గ	సెప్టెంబరు	౧౦	గ	గ
	౨౦	గ	గ		౨౦	గ	గ
	౩౦	గ	గ		౩౦	గ	గ

రాహుకాల గ్రహకాలముల దెలుపు ఘంటాది.

వారం	ఘం - ని	వారం	ఘం - ని	వారం	ఘం - ని
ఆది	4 - 30	ఆది	6 - 0	ఆది	4 - 30
సోమ	7 - 30	సోమ	9 - 0	సోమ	3 - 0
మంగళ	3 - 0	మంగళ	4 - 30	మంగళ	1 - 30
బుధ	12 - 0	బుధ	1 - 30	బుధ	12 - 0
గురు	1 - 30	గురు	3 - 0	గురు	10 - 30
శుక్ర	10 - 30	శుక్ర	12 - 0	శుక్ర	9 - 0
శని	9 - 0	శని	10 - 30	శని	7 - 30

ఈ శుక్ల నామ సంవత్సరంబున పౌరశాటున ద్వైదశమాసముల
యందు, తిథులయొక్క కడపట, సూర్యునియొక్క, నిలవభోగ్యమునకు
భో-అను అక్షరముండవలసిన దానికి భు-అను అక్షరము, పౌరశాటున
ముద్రింపబడినది. అచ్చట సూర్యునియొక్క భోగ్యమనియే మాచదు
పురులందఱు గ్రహింపవలెను. అదిభుక్తి అని గ్రహింపకూడదు. అది
భోగ్యముగాని భుక్తిగాదు. యీ ఫారములు ఇతర ఆఫీసులలో ముద్రిం
పబడినందున అట్లు జరిగినది.

మ టి యొ క వి జ్ఞా ప న ము.

పీఠికలో 1 పుట మొదలు 8 పేజీలుండవలసిన దానికి 9 పుట
మొదలు 16 పేజీవరకును. 2 ఫారం. కూడా అదే పేజీలుగా ముద్రిం
బడినవి. పంచాంగము సక్రమముగా నున్నదని చదువురు లందఱు
గ్రహింపగలరు. ముద్రించిన పిమ్మట అన్ని పేజీలలో, సవరణచేయుట
దుర్లభమని యీ ప్రకటనపత్రికయందు చేర్పబడినది. అచ్చులోపము
నకు సుజనులు క్షమింతురుగాక.

ఇట్లు,

చల్లా - లక్ష్మీనృసింహశాస్త్రిలు.

బందరు.

అధికవైతే శ్లో॥ స్మృతాభయగుక్తుక మందేచందే సమా
శే । వృష్టియోగస్తథాప్రామాణః । జననిభ్యుక్తరస్మృతాః । కవిజ్య
మాకలితాః ఏకరాశిస్థితాయది । దుర్భిక్షయోగం స్తథాప్రామాణః ।
ముద్గమపిశోషితాః ।

జవైతే శ్లో॥ పంచభౌమయదావైతేలోకానాంభ యమాది
శక్తౌ నృపక్షోభప్రజానాశం వోరాగ్నయమపిడనం । కవిగుక్తు
యదావ్యవస్థే చతుర్థావృద్ధిస్థితే । పురస్కమ్య స్తథాకాలే సంచరే
వృష్టి నాశనం ।

వైశాఖే శ్లో॥ వైశాఖేయదిసప్తమ్యాం ధనిష్ఠావాశ్మత్తిప్పివేత్ ।
జ్యమవస్తుచుహుకుంస్యా త్సమాసుకంధవళితేభా ॥ మృగరాశిః తే
జ్వేతేకేభాస్కరనందనేతన్మధ్యేధ్వజసంయుక్తే మృత్యుశోకాకులాభువి
జ్యేష్ఠః ॥ శ్లో॥ శుక్రాస్సప్తమరాస్థిసే శనాచంద్రసమ్యతాః ।
మకామోదవృష్టిస్యా జ్జనసౌఖ్య సుభిక్షృత్ ।

ఆషాఢే శ్లో॥ ఆషాఢపూర్ణిమామాయతే న్యూనాః పంచదశా
పటేః । తదాదుఃఖంతుకోకానాం మ్రియతేనాత్రసంశయః ॥

శ్రావణే శ్లో॥ యదాశుక్రస్యసౌమ్యస్య పురతోరవిమండలం ।
సంవర్తజలయోగోయం జలార్ద్రాంకురుతేమహీం ॥

భాద్రపదే శ్లో॥ బుధరాశిగతోభానుః భానురాశిగతోబుధః ।

ద్రాసిభృగుసంయుక్తే కుర్యాదేకార్ణవంజగత్ ॥ శుక్రాశిసమారభ్య
వత్తురవస్థితేశవా । తన్మధ్యేకౌరసంయుక్తా దల్పవృష్టిహ్యవఘ్నాదా ॥

ఆశ్వీజే శ్లో॥ మందేజీవేరుజర్మధ్యే భౌమేవక్రంప్రజాయతే ।
నావృష్టిశ్చదుర్భిక్షుజననాశం రంస్మృతాః ॥ మృగరాశిగ తేజీవేమృత్యు
శోకాకులాభువి ॥

కార్తీకే శ్లో॥ యదాశుక్రస్యపురతో భానుజోయదిగచ్ఛతి ।
నేపశ్చాద్భూమిసుతో సహారమచువర్షతి ॥ ఇనసూనుగ తేరాశౌత్రిష
య గతగురౌ । వింధ్యాద్రిలంకయోర్మధ్యే పతంతి శవకోటయః ॥

మార్గశీరే శ్లో॥ మార్గశీరవమ్యాంచిత్రాయాం మహాఘ్నం
భాస్యమాదియేత్ ॥ రోగాణామాకులంయూతి మ్రియతేనాత్రసంశయః ॥

పుష్యే శ్లో॥ పౌష్యమాసేత్వమావాస్యాం యదిసోమవతీభవే
త్ ॥ లోకానాం క్షేమమారోగ్యం ధాన్యాదీనామహఘ్నతాం ॥

మా ఘో! శ్లో! చతుర్థమానుమానస్య శవివారేణ సంయుతా
మర్ధిక్ష మృత్యుచోరాగ్ని ర్భయంభావ్యవినాశనం ||

శ్లో! అనిచాగ్ని ర్భవేన | నక్కస్థిపిశవైశ్చరే | హహ
కారంజగత్సర్వం మర్ధిక్షంచైవభూతతే |

నవ్యకూటా స్త్రీపురుషరాసులనుంచి చూచుకునేది.

	రాశ్యాములు	శత్రుకా	వైరకా	భత్యుకా
చతుష్పద	మేషము, వృషభి,	చతు జ	న, కీట	మా
మానవ	మి-కం-కుం, వ, మ,	మానవ	న, కీ, జ,	చతు
జలచర	కట-మక-మీ,	న, కీ, జ,	మానవ	చతు
భూచర	సింహము,	జల, నవ	కీటక	చ, మాన
కీటక	వృక్షికము.	చ, కీ, జన,	మానవ	— * —

రాసికూటమునకు స్త్రీ రాస్యాది.

మృత్యుః	మృఖం	సిద్ధానం	అశుభం	పుత్రనాశనం	మాంగల్యం
౩-౧౨	౩-౧౧	౪-౧౦	౫-౯	౬-౮	౭-౭
ఆయుః	మృఖం	భవం	శుభం	పుత్రీలాభం	మాంగల్యం
౧౨-౨	౧౧-౩	౧౦-౪	౯-౫	౮-౬	౭-౭

గృహ మిత్రత్వం.

గృహములు	ర	చ	కు	బు	గు	శు	శ
మిత్రత్వం	చ	ర	ర	ర	ర	బు	బు
	కు	బు	చ	శు	చ	శ	శు
	గు		గు		కు		
శత్రుత్వం	శు	బు	చ	బు	ర	రచ
	శ				శు	చ	కు
సమత్వం	బు	కు	శు	కు	శ	కు	గు
		గు	శ	గు		గు	
		శుశ	శ	శ			

శుక్ల సం॥ ర పంచాంగములో 22 వ పుటయొక్క సశేషము.

శని బృహస్పతిని రక్షించుట.

ఆనమయమున వాచస్పతి చేతులు జోడించుకొని శనైశ్చరు నిట్లు స్తోత్రము చేసెను. “ఓగ్రహరాజా! సూర్యపుత్రా! కాలయాపా! జ్యోతిర్మయాకారా! ఛాయాదేవీతనాజా; త్రిమూర్తిస్వయాపా! త్రిజజగద్వ్యాపీ! నాయందు దయయుంచి పూర్వము నీ వొసంగిన వాగ్దానమును మఱవక నాకు సుప్రసన్నుడవై యీమహా విపత్తును తప్పించి నన్ను రక్షింపుము. నీదయార్ద్రదృష్టివలన దరిదుర్లు ధనవంతులును, మాడ్లు మహాజ్ఞానులును, అగుదురు. స్వర్గమర్త్య పాతాళ మందెవరై నను నీకు ప్రతికక్ష వహించువారు నశింతురు. నాయందు కటాక్షముంచి యీవిపదల్ని ముంచక కాపాడుము.” అని తనగురు వొనర్చుపార్శ్వ నలకు సంతసించి శనైశ్చరుడు, తనపురమును విడిచి యంబరమున నిల్చి తనగురువు నుద్దేశించి బిగ్గఱగా నిట్లానలిచ్చెను. “ఓగురువర్యా! సి రచిత్తమును, వహించి శాంతింపుడు. భీతిల్ల నవసరములేదు. పూర్వము మీసన్నిధానమున వాగ్దాన మొనర్చియుంటిని. అటులనే చేయుదును. వెఱవకుడు. నేడు మొదలు తమకు మఱియాపదలు మూడవు. శుభములే కలుగుచుండును. నిశ్చింతతో నుండుడు” అని వీరబాహువును జూచి యిట్లు నెను. “ఓరాజా! విచారింపకుము, నీపుత్రుడు అంతఃపురమున నిద్రించుచున్నాడు. ఇదంతయు నామాయాప్రభావమున జరిగినది. ఈవిప్రుడు నిర్దోషి. బహుపవిత్రుడు ఆయనకుఁ దగిన సత్కారము లొనర్చి విడిచి పుచ్చుము. నేటి నుండి నీవును నీప్రజలును నన్ను సేవింపుచుండిన మీకెట్టి కీడును మూడదు” అని చెప్పి శని అంతగానము నొందెను. వీర బాహువు వాచస్పతిని తుమాపణ కొరికొని తగినమర్యాదచేసి పంపెను. పిమ్మట నాచక్రవర్తియు నతనిప్రజలును ప్రతిశనివారమున శనిని పూజింపుచు శుఖముగా నుండిరి. అని శివుడు చెప్పగా విని పార్వతి ఆశ్చర్యపడెను.

శని దృష్టి.

తదనంతరము ఉమాదేవి యీశ్వరుని జూచి యిట్లు ప్రశ్నచేసెను. “ఓ స్వామీ! శనిదృష్టి యెంతకూర మైనది! తనగురువునకు నెంతయాపద కలిగించెను? ఇతని మాహాత్మ్యమును ఇంకను వినవలతును. నెలవిండు” అని యడుగఁగా ఈశ్వరుఁడిట్లు చెప్పనారంభించెను.

ఏల్నాటి శని.

ఓలలనా! ఈ శనిగ్రహములలో మిగుల బలవంతుడు. జనులకు మేలుగాని కీడుగాని కేయుటయందు అంతసమర్థుడు మఱియొకడు లేడు. జనుల జాతకము

లనుబట్టి నవగ్రహములును పండ్రెండు రాసులలో కొన్నిటియందుండురు. వారిలో శని, సూర్యుడు, కుజుడు, గురుడు పీరు నలుపురును, చంద్రుడున్న రాశియందు గాని, దాని కనిమిదవ, పండ్రెండవ రాసులయందు గాని యుండునప్పుడు ఆజాతకునికి అశుభము చేయుచుండురు. ఈ శని ద్వాదశ జన్మ ద్వితీయ రాసులయందుండునప్పుడు ఏల్లాటిశని యందురు. శని ఒక్కొక్క రాశియందు చెండు సంవత్సరముల యాటు మాసములుండునని చెప్పి యుంటిని గాదా? ఈమూడు రాసులయందుండు కాలము లో గొప్ప మేలుగాని, కీడుగాని చేయును. ఇతని శరీరచ్ఛాయ యాయా రాసులయందు తలడు ప్రవేశించునపుడు మాటుచుండును. సువర్ణచ్ఛాయ, రజితచ్ఛాయ, తామ్రచ్ఛాయ, లోహచ్ఛాయలలో నేకో యొకవర్ణము కలిగియుండును. సువర్ణకాంతితో, నొక రాశియందు ప్రవేశించునపుడు పూర్ణమైన శుభఫలములను, రజితవర్ణమైన సామాన్యఫలములను, తామ్రవర్ణమైన కష్టములను, లోహవర్ణమైన మరణమును కలుగఁజేయును. జ్యోతిశ్శాస్త్రజ్ఞులు ఆతఁడు ఏ రాశియందు ఏవర్ణముతో ప్రవేశించునో తెక్కించి తెలిసికొని దాని కనుసరించు ఫలములఁ జెప్పఁగలరు. ఈ శని ఆకాలములో మొదట కీడుచేసిన వారికి తరువాత మేలును, మొదట మేలుచేసిన వారికి తరువాతఁ గీడును వారి వారి పూర్వకర్మానుసారము చేయుచుండును.

శనిని పూజింపవలెనని రాజు రాణితోఁ జెప్పట.

ఇట్లు కొంతసేపు వారు ఇష్టగోష్ఠి సలుపుచుండఁగా రాణి రాజుతోనిట్లనెను.

రాణి- ఓప్రియనాథా! మన కిట్టి యిడుమలు సంపాద్యమై యుండుటకు కారణ మేమై యుండును?

రాజు- ఓసఖీ! ఏమని చెప్పుదును. ప్రార్థననుభవింపక తీరునా?

రాణి- నాథా! ప్రార్థననునఁగా నేమి?

రాజు- సఖీ! పూర్వజన్మములందు జనులొనర్చిన పుణ్యపాపముల ఫలము నే, వారు మరల జన్మించి అనుభవింపుదురు. దానికే ప్రార్థనమనిపేరు దానిని తప్పించు కొనుట త్రిమూర్తులైన హరిహరబ్రహ్మలకైన చేతగాదు. మనమనఁగా నెంత?

రాణి- ఓప్రాణేశ్వరా! అటులైన మనకు మఱి జన్మలేదా?

రాజు- ప్రాణేశ్వరీ! అది మన మెట్లు నిశ్చయింపఁగలము?

రాణి- ఏమీ? ఏల నిశ్చయింపఁజాలము? పూర్వభవమున జేయఁబడిన పాపపుణ్యము లీజన్మమున ననుభవ మగునపుడు మఱియేమి మిగిలియుండును? ముందు జన్మమున చేయవలసినదేమి యుండును?

రాజు- ఓలలనామణీ! అటుల కాదు. పూర్వభవమునంగు చేయఁబడిన కర్మఫలములో కొంతయే యీజన్మమందు మన మనుభవించుటకు నిర్ణయింపఁబడి యున్నది. మిగిలియున్నదానికే సంచితమనిపేరు. దీనికి ఆగామికలియుచుండును. ఈజన్మమున నే చేయఁబడు ఫలమునకు ఆగామి యని పేరు.

రాణి- నాధా! అట్లయిన మన మెంతకాలము చచ్చుచు పుట్టుచుండవలయును

రాజు- ఓసఖీ! మంచిప్రశ్న వేసితివి? జ్ఞానోదయ మగువఱకును ఇట్లు పుట్టుచు
గిట్టుచు నుండవలయును.

రాణి- ఏమి? మనకు జ్ఞాన మింకను పుట్టలేదా?

రాజు- ఓరాజ్యలక్ష్మీ! ఈమనజ్ఞానము జ్ఞానముగాదు, జ్ఞానము గెండు విధ
ములు. ఇహలోకజ్ఞానము, పరలోకజ్ఞానము.

రాణి- నాధా! పరలోకమనఁగా నేమి? అది ఎచ్చట నుండును?

రాజు- ఓచెలిమా! పరలోకము ఒకటికాదు, ఇంద్రాదిదేవతలు నివసించు
స్వర్గము, సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మ నివసించు సత్యలోకము, సృష్టిని పాలించు
విష్ణువు నివసించు వైకుంఠము, ఆసృష్టిని సంహరింపఁజేయు శివుడు నివసించు కైలా
సము, శ్రీరాధాకాంతుఁడగు శ్రీకృష్ణుఁడు సదా నివసించుచుండు గోలోకము,
ఈజగత్తు లన్నిటికిని కర్తయు, సృష్టిస్థితిలయకారణులగు త్రిమూర్తులకు జననియు
తేజోరాశియునగు ఆదిశక్తి సదా సగుణరూపములతో నివసించుచుండు మణిద్వీప
మును పరలోకము లనఁబడును.

రాణి- అబ్బా! పరలోకములు పెక్కులున్నవే? వానిలో తారతమ్యము
లున్న నెలవిండు.

రాజు- ఓప్రాణేశ్వరీ! చెప్పెద వినుము. నరులలో యజ్ఞ యాగాదికార్యము
లొనర్చినవారు మరణానంతరము స్వర్గమునకుఁబోయి అందు కొంతకాలము భోగము
లనుభవించి మరల భూమియందు జన్మింపరు. అంత కెక్కుడు మహాపుణ్యకార్యము
లొనర్చినవారు బ్రహ్మ విష్ణుమహేశ్వరులుండు సత్య, వైకుంఠ, కైలాసములకుఁ
బోయి ఆయాలోకాధిపతు లున్నంతకాలము నివసించి వారితో నశించి మరల
సృష్ట్యాదియందు భూలోకమున జన్మింతురు. గోలోక మణిద్వీపములు శాశ్వతమని
యు అందు పోవుజ్ఞానులు అందు స్థిరముగా సాలోక్య సామిప్య సారూప్యము
లను ముక్తులలో దేనినైనను పొందుదురనియు వారలకు మాత్రము చావుపుట్టుక
లుండవనియు చెప్పుదురు. కావున అట్టివారి నే శాశ్వతబ్రహ్మలోక నివాసస్థి
నొందినవారని చెప్పుదురు.

రాణి- నాధా! అటుల చావుపుట్టుక లేనిస్థలము మనకెట్లు లభించును.

రాజు- ఓసఖీ! బ్రహ్మజ్ఞానమును పొందుటవలన సంచితమును దహింపఁజేసి
కొని తానొనరించు కర్మఫలమును కోరక త్యజియించుటవలన ఆగామిని శ్రీపరదేవ
తార్పణము చేయుచు, ప్రార్థనము భుక్తికాఁగా పుట్టుకచావులేని స్థలమును
పొందవచ్చును.

రాణి- బ్రహ్మజ్ఞాన మనఁగా నేమి? దానిని పోందుట యెట్లు?

రాజు- ఓలలనా! వినుము. ఈసచరాచరములగు జగత్తులకు కర్తయగు ఆతేజోరాశియైన యాదిశక్తిస్వరూపుఁడగు శ్రీసూర్యభగవానుఁడే ఆయాస్థావరము లందును వృక్షలతాగుల్మదులందును, జంగమములగు మనుష్య, మృగ, పక్షి, కీటకాదులందును ఆత్మరూపమున వ్యాపించియున్నాఁడని తెలిసికొని తన్ను తాను ప్రేమించుకొనునట్లే వానిని ప్రేమించుటయే బ్రహ్మజ్ఞాన మనఁబడును. అట్టియభేదబుద్ధి గలుగునప్పుడు ఈజగత్తులం దంతటను ఆనూర్యుఁడే వేరువేరురూపముల నిండియున్నాఁడను జ్ఞానమే బ్రహ్మజ్ఞానము. వీనివలననే జన్మరాహిత్యము కలిగి శాశ్వత బ్రహ్మలోక నివాసము లభించును. దీనికే బరలోక జ్ఞానమందురు.

రాణి- ఓప్రాణేశ్వరా! మీకింతజ్ఞాన మెట్లు లభించెను?

రాజు- ఓప్రేయసీ! నాడు నేను నిన్నును, రాజ్యమును విడిచి అడవికిఁ పోయి యచ్చటఁ జేయునది లేక ప్రత్యక్షుడై వమగు సూర్యభగవానుని త్రికరణ శుద్ధిగా అనఁగా మనస్సు వాక్కు కాయములచే ధ్యానించి జపించుచుంటిని. అట్లు కొంతకాలములో నొకనాఁడు ఒకసిద్ధ పురుషుఁడు నాకు దర్శన మొసంగెను. ఆమహాపురుషునివలన నీజ్ఞానము నాకు లభించినది. ఈతేజోరాశియగు ఆదిత్యుఁడు ఆపరదేవతయొక్క ఆదిరూపమని ఆయన నాకుఁ జెప్పెను. ఈనూర్యుని పుత్రులలో నొకఁడగు శనై శ్చరుఁడు నవగ్రహములలో గొప్పవాఁడు. ఆతనిదృష్టి కూరమైనది. అతఁడు నాజన్మరాశివశమున ద్వాదశమునఁ బ్రవేశించుటచే మనకీకష్టములు సంభవించెనట. కావున మన మతనిని భక్తిశ్రద్ధలతోఁ బూజించిన మనయిడుమలు తుదముట్టి మరల రాజ్యము లభించును

రాణి- చిత్తము, అటులనే చేయుదము, ఈయుదంత మెఱింగియుండియు నింతకుముందు అటుల మీరు చేయకుంటిరేల?

రాజు- ఓనారీరత్నమా! ఇంతకు ముందు నిన్నెడఁబాసియుంటిని కావున చేయుటకు వీలుపడలేదు. పురుషుఁడు పత్నీసహితుఁడై చేయకర్మలు ఛలించును. ఆపత్నీకునికి కర్మాధికారములేదు. “భార్యామూల మిదం గృహం” అనువాక్యము లోక ప్రసిద్ధముగదా! గృహస్థునకే సర్వకర్మలు చేయు నధికారము కలదు. కావుననే నేనింతవఱకు నిరీక్షించుచుంటిని.

రాణి- ప్రాణేశ్వరా! ఆశనైశ్చరుని గుఱించి నేను వినియుంటిని. కీడుగాని, మేలుగాని చేయుటకు అంతవాఁడు గ్రహములలో మఱియొకఁడు లేడు. కావున మన మతనిని త్వరగా పూజింపవలయును,

—

వీర సేనుడు శనిని పూజించుట.

అని యిట్లు తీర్మానించుకొని ఆమలుచటి దినముననే శనిత్రయోదశి అయి నందున ఆవధూవరులు ప్రాతఃకాలమున లేచి స్నానసంధ్యావందనములు తీర్చికొని నవగ్రహములను ప్రతిష్ఠించి ఆవాహనాది షోడశోపచారములచే పూజించి అమంట పమున సువర్ణముచే చేయింపఁబడిన శనైశ్చరుని ప్రతిమను కలశముపై నుంచి గంధ పుష్పాక్షతములతోను వస్త్రాభరణాదులచేతను షోడశోపచారములు సమర్పించి షడ్రసోపేతములగు పంచభక్త్యోపేతముగా నివేదనముచేసి పలువిధముల భక్తి శ్రద్ధా పూర్వకముగా ప్రార్థించి, బ్రాహ్మణులను భోజనపానీయములచేతను, దక్షిణ తాంబూలాదులచేతను తృప్తిపఱచిరి. అందుచే నా సూర్యపుత్రుఁడు మిగులసంతుష్టి నొంది, ఆరాజదంపతులకు అంతరాళమున పలువురు సూర్యులను బోలు తనతేజో రూపమున దర్శమిచ్చి యిట్లానతిచ్చెను. “ఓన్మపాత్తమా! నీభక్తిపరవశతకుమెచ్చి ప్రసన్నుడనైతిని. కోరికవర మిచ్చెదను వేడికొనుము” అనఁగా విని యద్భుతా నందములఁ బొందిన యావధూవరులిట్లు విన్నవించికొనిరి. “ఓగ్రహరాజా! నాశత్రు వులు నాచే హతులగునట్లును, నారాజ్యసంపదలు నాకు మరల లభించునట్లును, అనుగ్రహింపుము” అని వినయపూర్వకముగా ప్రార్థింపఁగా “తథాస్తు” అని యాన తిచ్చి ఆగ్రహరాజు అంతర్హితుడయ్యెను.

శని గ్రహమగుట.

అనంతరము శనిని జూచి “నీవు నవగ్రహములలోఁ జేరుదువుగాక. నీవు జన్మించిన కాలవిశేషమునుబట్టి నీదృష్టి మిగుల క్రూరమైనది గాన అది యెవరిపై బ్రసరించునో వారిని నాశనము చేయును” అనెను. రేవతుఁడు గుహ్యకులకు రాజయ్యెను.

తపతీకన్యకను జూచి “అమ్మాయీ! నీగర్భమున సంవర్తకుని వలన పుత్తుఁ డుదయించును. ఆబాలుని? కురు అని పేరగును. అతఁడు ఏడవమనువు కాలమున వీపుధివికి చక్రవర్తియై ప్రసిద్ధి గాంచును. వాని సంతతివారు పేరుప్రతిష్ఠలుపొందుదురు. వారినామములు దేవతలు ఋషులు మునులు కీర్తింతురు” అని చెప్పెను.

తరువాత భాస్కరుఁడు ఛాయాదేవివె పు దిరిగి కొపదృష్టితోఁ జూడఁగా ఆమెను తమింపువని సంజ్ఞాదేవి ఆయనను ప్రార్థించెను, అది మొదలు ఛాయ

సంజ్ఞాదేవివద్ద చెలికత్తెగా నుండెను. అని చెప్పగా విని పార్వతి శివుని జూచి యిట్లు ప్రశ్నచేసెను. “నాథా! యమునికి రాజధానియగు సంయమనీపుర మెట్టిదో వర్ణించి చెప్పుడు”

శని మందగామి.

అనంతరము గిరిజ ఈశ్వరుని జూచి “స్వామీ! శనిదృష్టి క్రూరమైనదని నెలనిచ్చితిరి. అది యెవరి నెట్లు బాధించినదో నెలవియ్యవలయును.” అని యడుగఁగా సదాశివుఁడిట్లు ఆమెతోఁజేప్పెను. “ఓసఖీ! వినుము. అదిత్యునికి ఛాయా దేవియందు జనన మొందిన బాలునికి శనైశ్చరుడనిపేరు. అది యతనికి సార్థక నామము. ఏలయన, నతఁడు అతిమందముగా నడచును, తనతండ్రి ముప్పది దినములలో నడచు కాలచక్రమునందలి ఒకరాశిని ముప్పదిమాసములలోను దివాకరుఁడు ఒకసంవత్సరమున తిరిగివచ్చు పండ్లెండు రాసులను ముప్పదివత్సరములలోను శనైశ్చరుఁడు దాటఁగలుగును.” అనఁగా విని పార్వతి యిట్లు ప్రశ్నచేసెను. “నాథా! శనిసూర్యులకు గమనమునొకటిగాదా అట్లుగాదు? సూర్యుఁడు నెల 1 కి 30 దినముల చొ॥ పండ్లెండు రాసులను సంచరించును, ఆకాలమే భగణచునఁబడుననియు చెప్పుదురు? శీఘ్రమంద గతులు. వానిని వివరముగాఁజెప్పి నాసంశయమును దీర్చుడు” అని యడుగఁగా ఈశ్వరుఁడిట్లు చెప్పుచున్నాఁడు.

సశేషము ముందు పంచాంగములలో చూడగలరు.

శనిశాంతి మొదలగు విశేషములు తెలియవలెననే వారందఱు నవగ్రహశాంతి విధానమనె గ్రంథమందు జూడగలరు.

నవగ్రహ శాంతివిధానము

0—4—0

ఆ ర్యా నం ద ప్రెస్, }

బచ్చుపేట,
మచిలీపట్టణము.

మే ష ల గ్న జా త కు న కు.

౫ స్థానాధిపతి రవియు. ౯-౧౨ స్థానాధిపతి గురుడు, వీరిరువురు, శుభకరులు ౧౦-౧౧ స్థానాధిపతిశని, ౩-౬ స్థానాధిపతిబుధుడు ౨-౭ స్థానాధిపతి శుక్రుడు. వీరుమువ్వురు పాపులు, భాగ్యాధిపతియైన గురునకురాజ్యలాభాధిపతి యైనశనితోడసంబంధముగలిగెనేనిరాజ యోగ కరత్వంబు గలుగక పోవడమెగాక నైజంబైన శుభత్వంబు లుత్పంబై పాపత్వంబు సంభవంబగును, అదిఎట్లన్నను, భాగ్యాధి పతికి అష్టమాధిపత్యము రాజ్యాధిపతికి లాభాధిపత్యము వచ్చె నేని తత్సం బంధముచేత రాజ యోగంబు గలుగ నేరదు, ౪ స్థా నాధిపతి చంద్రుడు, ౧-౮ స్థానాధిపతి, కుజుడు, వీరిరువురు లాక్ష. ణీకులు ఉభయమారకాధిపతియగు శుక్రుండు మారకుండుగాడు శని మొదలయిన పాపులు మారకలక్షణలక్షీతులగుచున్నచో మారకము నిచ్చెదరు,, మారక ద్వయమాశ్రిత్య మారకో నతుమారకః,, అని చెప్పబడియున్నది గావున నుభయ మారకాధిపత్యము గలిగినగ్రహ ముస్వతంత్రముగా మారకమునిచ్చువాడుకాడు,

వృషభ లగ్న జాతకునకు.

• (౪)స్థానాధిపతి సూర్యుడు౨-౫ స్థానాధిపతి సోమ్యుడు,వీరిద్దఱుశుభ కరులు,౯-౧౦ స్థానాధిపతిశనిరాజయోగి, ౮-౧౧స్థానాధిపతి గురుడు ౧-౬ స్థానాధిపతిశుక్రుడు, ౩వస్థానాధిపతిచంద్రుడువీరుముగ్గురుపాపు లు, ౭-౧౨ స్థానాధిపతికుజుడు లాక్షణీకుండై హననంబు చేయుడు జీవాదిపాపులు మారకలక్షణ లక్షీతులయి మారకముచేయుదురు

మిథునలగ్న జాతకునకు

౫-౧౨ స్థానాధిపతిశుక్రుండైశుభుడు ౬-౧౧ స్థానాధిపతిఅంగార కుడు, ౭-౧౦స్థానాధిపతిగురుడు౩స్థానాధిపతి రవియు వీరుమువ్వురు పాపు లు,౮-౯ స్థానాధిపతిశనియు ౭-౧౦ స్థానాధిపతి గురుడు వీరిద్దరు కూటమి జెందిరేని యోగభంగంబై యశుభంబుగలుగును ౨ వస్థా నాధిపతిచంద్రుడు ఇతండుమారకుండుగాడు భామాదిపాపులుమారక ద్వజులై హననంబు చేయుదురు, ౧-౪ స్థానాధిపతిబుధుడు తటస్థ లక్షణంబు గలవాడనుట.

కటకలగ్న జాతకునకు.

౫-౧౦ స్థానాధిపతికుజుడొక్కండె రాజయోగకారకుండు, ౬-౯ స్థానాధిపతి గురుడు శుభుడు, ౩-౧౨ స్థానాధిపతిబుధుడు-౧౧ స్థానాధిపతి శుక్రుండువీరిగురునశుభులుతనుస్థానాధిపతిచంద్రుడు ౭-౮ స్థానాధిపతిశనియు, ఈయిద్దరున్నూలాక్షణికులు ౨ వస్థానాధిపతి సూర్యుడు, భార్గవాది పాపులు హింసాకార్యంబు చేయజాలుదురు.

సింహులగ్న జాతకునకు

౪-౯ స్థానాధిపతి కుజుడు యోగి, ౫-౮ స్థానాధిపతిగురుడులగ్నాధిపతి రవియు వీరిగురు శుభకరులు ౨-౧౧ స్థానాధిపతి బుధుడు, ౩-౧౦ స్థానాధిపతిశుక్రుడు, ౧౨వస్థానాధిపతి చంద్రుడువీరుమువ్వరు పాపులు ౬-౭ స్థానాధిపతి శనైశ్చరుడు లాక్షణికుండు మందాదులు హంత్యలక్షణంబుగలిగి హననంబు చేయుదురు.

కన్యాలగ్న జాతకునకు.

౨-౯ స్థానాధిపతిశుక్రుడువీడొక్కండె శుభకరుండు, ౧-౧౦ స్థానాధిపతి సౌమ్యుడు ఇతడు కేంద్రాధిపత్యముచే దోషియైనప్పటికి, భాగ్యాధిపతిశుక్రునితో సంబంధించెనేనిరాజయోగంబు ప్రాప్తంబగును ౩-౮ స్థానాధిపతి . కుజుడు, ౪-౭ స్థానాధిపతి గురుడు ౧౧ వస్థానాధిపతి చంద్రుడు వీరుమువ్వరు పాపులు ౧౨ వస్థానాధిపతి భాస్కరుడు ౫-౬ స్థానాధిపతి శనియున్నూ వీరుమువ్వరు లాక్షణికులు, కుజుడు మొదలగు పాపులు మారకస్థితులైనచోమారకంబు చేయుదురు,

తులాలగ్న జాతకునకు.

౪-౫ స్థానాధిపతి శనైశ్చరుడు, ౯-౧౨ స్థానాధిపతి బుధుడు, వీరిగురుశుభకరులు ౧౦వ స్థానాధిపతి చంద్రుడు, భాగ్యేశ్వరుండైన బుధుడు గలసిరేని రాజయోగం బివ్వనోపుదురు ౩-౬ స్థానాధిపతి గురుడు ౧౧ వస్థానాధిపతి దివాకరుడు, ౨-౭ స్థానాధిపతి భూపుత్రుడు వీరుముగ్గురు పాపులు, లగ్నాధిపతి శుక్రుడు ఉదాసీన భావంబు గలవాడు ఉభయమార కేశ్వరుండగుకుజుడు హంత్యకార్యంబుసేయడు, గుర్వాది పాపులు హింసకు లగుదురు.

TRI GOWTAMI LIBRARY
RAJAHMUNDRI